

תוכנית לימודים לתואר שני בארכיאולוגיה בשפה האנגלית

ראש התוכנית: פרופ' דני נדל

לתלמידי חו"ל: מסלול א' (עם עבודת גמר מחקרית - תזה) 119202-17-04; מסלול ב' (עם בחינת גמר) 119202-17-04.

לתלמידים ישראלים: מסלול א' (עם עבודת גמר מחקרית - תזה) 119202-17-05; מסלול ב' (עם בחינת גמר) 119202-17-05.

תוכנית הלימודים לתואר שני בארכיאולוגיה באנגלית (Masters of Arts in Humanities, the Department of Archaeology), נפתחה בשנת תשע"ה וייחודה באפשרות ללמוד את כל הקורסים הנדרשים במשך שנה קלנדרית אחת, במשך שלושה סמסטרים רצופים (כולל סמסטר קיץ). התוכנית משלבת קורסים פרונטאליים, מעבדות, סדנאות, קמפוסים, סיורים וחפירות. משתתפי התוכנית יתמחו בפרהיסטוריה בכלל ובפרהיסטוריה ואקולוגיה של איזור הכרמל בפרט.

השילוב של קורסים רב-תחומיים וקורסי שדה מקיף מגוון נושאי מחקר ומספק את התרגול האיכותי הנדרש להכשרת ארכיאולוגים חוקרים. בתוכנית 14 קורסים עם שש"ס ושני קורסים ללא שש"ס. התוכנית כוללת 13 ימי שדה ובהם שני סיורים, קמפוסים של שלושה ימים בנגב ובגליל (כל אחד), וקמפוס חמישה ימים (כולל חפירות / סקר / סדנאות) בהר הכרמל. במהלך הקמפוסים, הסדנאות והסמינריונים כל סטודנט יוכל להתמקד בנושא נבחר מתוך המגוון המוצע.

הלימודים במגמה כוללים שיעורי חובה בחוג בהיקף של 36 שש"ס במסלול ב' ובהיקף של 32 שש"ס במסלול א'. בנוסף, ייתכן כי תלמידים שאינם בעלי רקע מספיק בארכיאולוגיה יידרשו בשיעורי השלמה עד היקף של שלושה קורסים במהלך שנת הלימודים הראשונה, בהתאם לרקע המועמד. שיעורי ההשלמה לא ייחשבו במניין השש"ס הכולל לתואר. הדרכה וליווי אישיים יינתנו לתלמידי מחקר הכותבים תיזה. תלמידים אלה ישלימו התואר בשנתיים (כולל קורסים ותיזה). תלמידי מסלול ב' יהיו חייבים לעמוד בהצלחה במבחן.

הכתיבה, ההגשה והשיפוט של עבודת הגמר המחקרית יהיו על פי [הנהל הקיים בתקנון לימודי התואר השני של האוניברסיטה](#)

מטרות התוכנית:

לתוכנית שלוש מטרות עיקריות. הראשונה היא ללמד את המשתתפים פרהיסטוריה תוך דגש על ניסיון מעשי (בשטח ובמעבדה) ולימוד האקולוגיה של האדם הקדמון בכרמל. המטרה השנייה היא ללמד המשתתפים מגוון של שיטות מחקר וכלים לניתוח ממצאים ונתונים ארכיאולוגיים בראי תיאוריות אנתרופולוגיות. המטרה השלישית היא לייצר סביבה מאתגרת המקדמת קשרים הדדיים וחילופי דיעות וגישות בין סטודנטים ישראלים וזרים, עם הזדמנות להרחבת אופקים והשקפות עולם.

תנאי הקבלה:

- תואר ראשון ממוסד מוכר בארץ או בחו"ל, בארכיאולוגיה, בתחומים משיקים כגון היסטוריה של העת העתיקה, אנתרופולוגיה וכו', או במדעים, בציון של 76 לפחות בכל אחד מתחומי הלימוד (או 80 במקרה של בחירה במסלול א').

- תלמידים מחו"ל יידרשו לעמוד במבחן TOEFL בציון של 550 לפחות או במבחן חוגי בשפה האנגלית.

- תלמידים בעלי תואר ראשון מתחומים אחרים (ציון 76 לפחות) יצטרכו לעמוד בהצלחה (לפני קבלה לתוכנית) בקורס מבוא לארכיאולוגיה (או אנתרופולוגיה במדינות כגון ארה"ב), ובקורס מבוא לסטטיסטיקה או קורס דומה בתחום הניתוח הכמותי.

- ראיון אישי.

- מכתבי המלצה.

- על תלמידים בעלי תואר ראשון מתחומים אחרים יוטלו קורסי השלמה. שיעורי ההשלמה (אם יש צורך) ייקבעו בהתאם לרקע האקדמי עפ"י החלטת יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני וראש החוג. להלן חלק מקורסי ההשלמה הניתנים:

1. מבוא לפרהיסטוריה.
2. מבוא לארכיאולוגיה של ארץ-ישראל בתקופות המקראיות.
3. ארכיאולוגיה ומדעי הטבע.

טבלת הקורסים – מסלול ב' (במסלול א' ישתתף הסטודנט בקורס אחד בלבד, שורה 6).

שמות המרצים בקורסים אינם קבועים.

קורס	שש"ס	סוג	שם המרצה
ארכיאולוגיה של ארץ הקודש (+2 סיורים)	2	קורס	ד"ר שי בר
פרהיסטוריה של המזה"ת	2	קורס	ד"ר דני רוזנברג
קורס בפרהיסטוריה	2	קורס	פרופ' דני קאופמן
מבוא לטכנולוגיה ליתית	2	סדנא	ד"ר יוסי זיידנר
טכנולוגיה ליתית - למתקדמים	2	סדנא	ד"ר רון שימלמיץ
גיא-ארכיאולוגיה, ארכיא-זואולוגיה, ארכיא-בוטניקה, אנתרופולוגיה פיזית, אוסטיאולוגיה מעשית	6 שש"ס, כל שנה יינתנו שלושה קורסים מתוך החמישה		פרופ' אלכסנדר צצקין, פרופ' גיא בר-עוז, ד"ר ראובן ישורון, ד"ר ליאור וייסברוד
קמפוס נגב	2	3 ימי שדה	פרופ' דני נדל
קמפוס גליל	2	3 ימי שדה	ד"ר דני רוזנברג
קמפוס כרמל	4	סדנא, 5 ימי שדה	פרופ' מינה עברון
אקולוגיה אנושית בלבאנט	4	סמינריון	פרופ' גיא בר-עוז
סוגיות נבחרות בפרהיסטוריה	4	סמינריון	פרופ' מינה עברון
פרהיסטוריה של הכרמל והגליל	4	סמינריון	פרופ' דני נדל
סמינר מחלקתי	0		מורי החוג
ניתוח כמותי וסטטיסטיקה	0		טרם נקבע
סה"כ	36		

סילבוס מקוצר של קורסי ההתמחות

ארכיאולוגיה של ארץ הקודש (+ שני סיורי שדה) (2 שש"ס)

הקורס הינו מבוא לארכיאולוגיה של ארץ-ישראל בדגש על התקופות המקראיות והקלאסיות. הוא מתחיל בתקופה הכלקוליתית ונמשך דרך תקופות הברונזה, הברזל, ההלניסטית, הרומית, הביזנטית, האיסלמית וימי הביניים.

פרהיסטוריה של המזה"ת (2 שש"ס)

הקורס הינו מבוא לתרבויות הפרהיסטוריות של המזרח הקרוב. הקורס יספק רקע לתולדות המחקר, לתקופות ולתרבויות העיקריות, מהפליאולית התחתון ועד לניאולית הקרמי. אתרי מפתח וממצאים מייצגים ידונו במהלך השיעורים.

קורס בפרהיסטוריה (2 שש"ס)

קורס המוקדש לסוגיות נבחרות בפרהיסטוריה העולמית. סוגיות אלה ישתנו משנה לשנה ויעסקו בנושאים כגון ארכיטקטורה, מנהגי קבורה, ארגון תוך-אתרי, כלכלת קיום וכיו"ב.

מבוא לטכנולוגיה ליתית (סדנא, 2 שש"ס)

סדנת מבוא המתמקדת ביסודות של חקר סיתות צור. הגישות העיקריות ידונו, בדגש על טכנולוגיה של סיתות צור מהפליאוליתית התחתון ועד התקופה הניאוליתית. הסדנא תכלול פן מעשי בו הסטודנטים יוכלו לבחון ממצאים ארכיאולוגיים.

טכנולוגיה ליתית למתקדמים (סדנא, 2 שש"ס)

סדנא מתקדמת המתמקדת בנייתוח של מכלולי צור (רק סטודנטים שעמדו בהצלחה בדרישות סדנת המבוא יתקבלו). הסדנא תכלול פן מעשי בו הסטודנטים יסתתרו כלי צור ויוכלו לבחון מכלולי צור ארכיאולוגיים.

גיאוארכיאולוגיה (2 שש"ס)

קורס המוקדש ליסודות המחקר הגיאולוגי באתרים ארכיאולוגיים. במהלך הקורס ידונו מקרי מבחן, שיטות וטכניקות מחקר.

ארכיאוזואולוגיה (2 שש"ס)

מטרת הקורס לספק לסטודנט רקע תיאורטי וניסיון מעשי הנדרשים לניתוח שרידי בעלי חיים שנמצאו באתרים ארכיאולוגיים. הקורס ידון במגוון של גישות אנתרופולוגיות ואקולוגיות לחקר ארכיאוזואולוגי, כולל כלכלת קיום של לקטים-ציידיים, ביות בעלי חיים וכלכלות של הערים הקדומות.

ארכיאובוטניקה (2 שש"ס)

הקורס יעסוק בנושאים העיקריים במחקר הארכיאובוטני ובכלל זה פלינוולוגיה וחקר פיטוליתים. השיעורים והמעבדות יתמקדו בדגימה, עיבוד, ניתוח ופרשנות של שרידים ארכיאובוטניים. דגש ינתן לשחזור סביבות קדומות והשפעת האדם על הסביבה הקדומה. לסטודנטים תינתן ההזדמנות לרכוש ניסיון מעשי במעבדה בחקר שרידים מאתרים ארכיאולוגיים.

אנתרופולוגיה פיזית (2 שש"ס)

הקורס מספק לסטודנט מבט רחב על האנתרופולוגיה הפיזית והאבולוציה של האדם. במהלך הקורס ידונו ההתפתחויות האחרונות בחקר פרימטים, אנטומיה של הומנידים וחקר DNA מודרני ועתיק וההשלכות הקשורות להבנת מקורו של המין האנושי. כמו כן יכלול הקורס היבט מעשי של היכרות עם שלד האדם ועם פתולוגיות ושיטות לקביעת זוויג וגיל.

אוסטיאולוגיה מעשית (2 שש"ס)

קורס מעשי בטכניקות זיהוי ושיטות תיעוד שרידים של בעלי חוליות (עצמות, שיניים, קרניים וכו'). הקורס יעניק לסטודנטים את היכולת לזהות חלקי שלד של בני אדם ובעלי חיים שונים, על ידי שימוש באוסף אוסטיאולוגי משווה וחלקי שלד מאתרים ארכיאולוגיים.

קמפוס נגב (2 שש"ס)

שלושה ימים בנגב. המשתתפים יבקרו, ילמדו וידונו באתרים ארכיאולוגיים בנישוח אקולוגיות שונות ומתקופות פרהיסטוריות שונות. תשומת לב מיוחדת תינתן לסוגיות של שחזור הסביבה המדברית הקדומה וההתאמה האנושית אליה. סוגיות כגון מורשת תרבותית, השתמרות ושימור ידונו במהלך הקורס.

קמפוס צפון (2 שש"ס)

שלושה ימי שדה בצפון ישראל. המשתתפים יבקרו, ילמדו וידונו באתרים ארכיאולוגיים בנישוח אקולוגיות שונות ומתקופות פרהיסטוריות שונות. תשומת לב מיוחדת תינתן לסוגיות של שחזור הסביבה הקדומה וההתאמה האנושית אליה. סוגיות כגון מורשת תרבותית, השתמרות ושימור ידונו במהלך הקורס.

קמפוס כרמל (4 שש"ס)

חמישה ימים בהר הכרמל, הנמצא במוקד התוכנית. המשתתפים יבקרו, ילמדו וידונו באתרים ארכיאולוגיים בנישוח אקולוגיות שונות ומתקופות פרהיסטוריות שונות. תשומת לב מיוחדת תינתן לסוגיות של שחזור הסביבה הקדומה וההתאמה האנושית אליה. סוגיות כגון מורשת תרבותית, השתמרות ושימור ידונו במהלך הקורס. הסטודנטים ישתתפו בפעילות שתכלול חפירות או סקרים, מיון ממצאים וניתוח של כלי צור ועצמות בעלי חיים וכן תיעוד הממצא.

סמינר – אקולוגיה אנושית בלבאנט (4 שש"ס)

הסמינר יעסוק במגוון רחב של נושאים המתייחסים לקשר ההדדי בין אדם לסביבה בפרהיסטוריה. במהלך הסמינר נדון בסוגיות מרכזיות כגון השפעת שינויי אקלים על התפתחות ביולוגית ותרבותית והתפקיד של קהילות קדומות בשינויים הסביבתיים בלבאנט. כל סטודנט יכתוב עבודת סמינר על נושא תיאורטי או על ניתוח ממצאים שנעשה על ידו (בהדרכה אישית).

סמינר – סוגיות נבחרות בפרהיסטוריה (4 שש"ס)

סמינר המוקדש לנושא מחקר אחד או תקופה אחת בפרהיסטוריה. הנושאים ישתנו משנה לשנה. כל סטודנט יכתוב עבודת סמינר על נושא תיאורטי או על ניתוח ממצאים שנעשה על ידו (בהדרכה אישית).

סמינר – פרהיסטוריה של הכרמל והגליל (4 שש"ס)

סמינר המוקדש לפרהיסטוריה של הר הכרמל והגליל שעומדים במוקד התוכנית. נושאים שידונו כוללים תקופות ואתרים שונים, התאמה אנושית לסביבה משתנה וסוגיות עכשוויות במחקר. כל סטודנט יכתוב עבודת סמינר על נושא תיאורטי או על ניתוח ממצאים שנעשה על ידו (בהדרכה אישית).

סמינר מחלקתי (ללא שש"ס)

סטודנטים חייבים להשתתף בסמינר המחלקתי הנערך אחת לשבוע במהלך שני סמסטרים. ההרצאות כוללות טווח נושאים רחב. אין משימות קריאה או כתיבה.

ניתוח כמותי, סטטיסטיקה (ללא שש"ס)

קורס העוסק ביסודות הניתוח הכמותי והסטטיסטי בדגש ארכיאולוגי. הסטודנטים יתרגלו שיטות לניתוח כמותי של ממצאים ומבחנים סטטיסטיים בסיסיים.

The MA Program in Archaeology in English

Head of the program: Prof. Dani Nadel

מסלול א' (עם עבודת גמר מחקרית - תזה) 119202-17-04 מסלול ב' (עם בחינת גמר) 119202-17-04.

The MA Program in Archaeology in English (Masters of Arts in Humanities, the Department of Archaeology) opened in October 2014 and is unique in providing the possibility to complete all course work in one year, during three consecutive semesters (including a summer semester). The program includes lecture courses, laboratory work, workshops, campuses, excursions and field work. Participants will specialize in prehistory in general and the prehistory and ecology of Mt. Carmel in particular.

The combination of inter-disciplinary courses and field courses encompasses research subjects and provides the necessary quality of training required for research archaeologists. There are 14 credited courses and two without credits. Students will spend a total of 13 days on field campuses of three days each in the Negev and Galilee, a concentrated field campus of five days, including excavation / survey / workshops in Mount Carmel, and two daylong field trips. During the field campuses, workshops and seminars, students will be able to focus on a specific topic within the curriculum.

The studies consists of 36 obligatory Israeli credits (track B, without a thesis), and 32 obligatory Israeli credits (track A, with a thesis). In addition, students without enough background in archaeology may be required to take up to three additional courses in their first year, according to their previous studies. Such courses will not be credited within the 36 or 32 credits. Supervision and personalized tutorials will be provided to students pursuing the thesis option. Track A students will accomplish their studies in two years (including course work and a thesis). Track B students will have to pass a final written exam.

The writing, submission and review of the research thesis will be according to university guidelines for the M.A. degree.

Program objectives

The program has three objectives. The first is to train students in prehistoric archaeology with an emphasis on practical experience (field and laboratory), and human ecology in Mt. Carmel through the millennia. The second is to teach students how to use a wide range of analytical tools in order to evaluate archaeological data and test anthropological theories. The third is to provide Israeli and international students with a stimulating environment, enhancing mutual interaction and exchange of ideas and approaches, with opportunities to broaden horizons and global perspectives related to prehistoric archaeology.

Admission Requirements & Prerequisites

- Accredited BA degree in archaeology, the humanities, natural or exact sciences; diploma and transcript.
- A minimum of 3.0 GPA, 76% or equivalent (track B), 80% or equivalent (track A).
- TOEFL scores (if native language is not English or candidates have not previously studied at an institution of higher education where the language of instruction is English). A minimum of 570 (paper-based test), 230 (computer-based test) or 89 (internet-based test).
- An interview.
- Two letters of recommendation from relevant academic faculty members.
- Curriculum Vitae/Résumé.
- Copy of a valid passport & six passport-sized photos.
- Personal statement (500-750 words).
- Medical forms.

Academic Prerequisites

Students who have not completed an undergraduate degree in archaeology or anthropology will be required to successfully complete the following introductory courses before the first semester of the program:

- Introduction to Anthropology/Archaeology
- Introduction to Quantitative Analysis/Basic Statistics

Students with a B.A. degree not in archaeology or anthropology may be required to take complementary courses; these will be decided upon by the Head of the M.A. department committee and the Chair of the department.

List of courses (names of lecturers may change)

Course	Credits	Type	Lecturer
Archaeology in the Holy Land (+ 2 field trips)	2	course	Dr. Shai Bar
Near Eastern prehistory	2	course	Dr. Danny Rosenberg
Prehistory course	2	course	Prof. Daniel Kaufman
Introduction to lithic technology	2	workshop	Dr. Yossi Zaidner

Advanced lithic technology	2	workshop	Dr. Ron Shimelmitz
Geo-archaeology, Archaeo-zoology, Archaeo-botany, Physical anthropology Practical osteology	6	Each year 3 out of 5 courses will be given	Prof. Alexander Tsatskin, Prof. Guy Bar-Oz, Dr. Reuven Yeshurun, Dr. Lior Weissbrod
Negev campus	2	3 field days	Prof. Dani Nadel
Galilee campus	2	3 field days	Dr. Danny Rosenberg
Mount Carmel campus	4	workshop, 5 days	Prof. Mina Evron
Human ecology in the Levant	4	seminar	Prof. Guy Bar-Oz
Selected topics in prehistory	4	seminar	Prof. Mina Evron
The prehistoric Mount Carmel and the Galilee	4	seminar	Prof. Dani Nadel
Department seminar	0		Department teachers
Quantitative analysis and statistics	0		To be determined
Total	36		

Course Descriptions

Archaeology in the Southern Levant

This course is an introduction to the archaeology of the Southern Levant, with an emphasis on the Biblical and later periods, including the Chalcolithic period, the Early, Middle and Late Bronze Ages, the Iron Age, the Hellenistic, Roman and Byzantine periods, and the Islamic and Medieval periods. This course includes two field trips to some of the most well-known archaeological sites in Israel. Possible locations include Jerusalem, the Israel Museum, Tel Megiddo, Tel Hazor and Caesarea.

Near Eastern Prehistory

This course is an introduction to the prehistoric cultures of the Near East. It will provide an outline of research history and the major periods and cultures, from the Lower Palaeolithic through the Pottery Neolithic. Major sites and typical finds will be discussed.

Advances in Prehistoric Research

This is a course devoted to selected topics in current global prehistoric research. Among the topics to be discussed will be architecture, burial customs, site organization and subsistence.

Introduction to Lithic Technology: Workshop

This is an introductory workshop focusing on the fundamentals of flint knapping research. Major trends in lithic research will be discussed, with a focus on flint technologies from the Lower Palaeolithic to the Neolithic. The workshop will consist of hands-on classes where students will examine archaeological specimens.

Advanced Lithic Technology: Workshop

This is an advanced workshop focusing on the analysis of lithic assemblages. During the workshop students will knap flint and analyze archaeological lithic assemblages.

Prerequisite: Introduction to Lithic Technology.

Geoarchaeology

This is a course devoted to the fundamentals of geological research in archaeological sites. Case studies, research methods and techniques will be discussed.

Archaeozoology

The goal of this course is to provide students with the theoretical background and practical expertise needed for the analysis of animal remains from archaeological sites. A wide range of anthropological and ecological approaches commonly applied in archaeozoological research will be discussed, including hunter-gatherer subsistence, animal domestication and early urban economics.

Archaeobotany

This course will review major topics in archaeobotanical research including macrobotanical analysis, palynology and phytoliths. Classes and laboratory sessions will focus on sampling, processing, analysis and interpretation of archaeobotanical remains. Emphasis will be given to palaeoenvironmental reconstructions and human impact on the ancient environment. Students will have an opportunity to acquire hands-on experience in laboratory procedures relating to the currently researched prehistoric sites.

Physical Anthropology

This course is designed to provide students with an overview of physical anthropology and the evolution of mankind. Recent developments in the fields of primate research, hominin anatomical development and modern and ancient DNA studies and their implications for understanding the origins of our species will be discussed.

Practical Osteology

This is a practicum in identification techniques and analytical procedures of vertebrate remains (bones, antlers, teeth, etc.). Students will acquire the skills to identify skeletal parts of humans and diverse animal species, using comparative osteological collections and fragmented archaeological remains.

Mount Carmel Field Campus: Workshop

The Mount Carmel Field Campus is the highlight of the program. Students will spend five days studying and interpreting prehistoric sites in several ecological settings representing different prehistoric periods. Specific attention will be given to issues of reconstructing past environments and human adaptations. Aspects of cultural heritage, preservation and conservation will be discussed. Students will participate in activities that include excavation and/or survey work, sorting and documentation of finds, analysis of lithic and faunal remains and other activities related to actual archaeological research.

Negev Field Campus

Students will spend three days in the Negev desert studying and interpreting prehistoric sites in several ecological settings, representing different prehistoric periods. Specific attention will be given to issues of reconstructing past arid environments and human adaptations. Aspects of cultural heritage, preservation and conservation will be discussed.

Galilee Field Campus

Students will spend three days in the Galilee studying and interpreting prehistoric sites in several ecological settings representing different prehistoric periods. Specific attention will be given to issues of reconstructing past environments and human adaptations. Aspects of cultural heritage, preservation and conservation will be discussed.

Department Seminar

Students are required to participate in the department seminar, held once a week for two semesters. Lectures will be given on a wide range of topics with a focus on archaeological case studies representing a range of archaeological periods and a variety of scientific methodologies.

Human Ecology in the Levant: Seminar

This seminar will review a wide range of topics bearing on human-environment interactions in prehistory. We will attempt to address fundamental issues such as the impact of past climate change on biological and cultural development and the role of early human societies in environmental change in the Levant. Each student will write a seminar paper, either on a theoretical topic or on finds analyzed by him/her (with individual supervision, if needed).

Selected Topics in Prehistory: Seminar

This is a seminar devoted to one prehistoric research topic or period. Topics may vary from year to year. Each student will write a seminar paper, either on a theoretical topic or on finds analyzed by him/her (with individual supervision, if needed).

Prehistoric Mount Carmel and the Galilee: Seminar

This seminar is devoted to the prehistory of Mount Carmel and the Galilee, the academic highlight of the program. Aspects to be discussed include different periods and sites, human adaptations to changing environments and recent research. Each student will write a seminar paper, either on a theoretical topic or on finds analyzed by him/her (with individual supervision, if needed).

Quantitative analysis and statistics

A course dedicated to the fundamentals of quantitative and statistical analysis, with an emphasis on archaeology. Students will exercise basic methods of quantitative and statistical analyses.